

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KLASA: 022-03/21-12/47
URBROJ: 50301-21/32-21-17

Zagreb, 24. studenoga 2021.

Hs**NP*021-12/21-09/35*50-21-04**Hs

REPUBLIKA HRVATSKA
65 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primijeno: 25-11-2021		
Klasifikacijska oznaka	Org. jed.	
021-12/21-09/35	65	
Uredbeni urej	Pr.L.	Vrij.
50-21-04	-	-

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

PREDMET: Izvješće Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske o radu državnih odvjetništava u 2020. godini - mišljenje Vlade

Veza: Pismo Hrvatskoga sabora, KLASA: 021-12/21-09/35, URBROJ: 65-21-03, od 30. travnja 2021.

Na temelju članka 122. stavka 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine“, br. 81/13., 113/16., 69/17., 29/18., 53/20., 119/20. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 123/20.), Vlada Republike Hrvatske o Izvješću Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske o radu državnih odvjetništava u 2020. godini, daje sljedeće:

MIŠLJENJE

Sukladno članku 72. Zakona o državnom odvjetništvu („Narodne novine“, broj 67/18. - u daljnjem tekstu: ZDO) Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske dužan je Hrvatskome saboru podnijeti izvješće o radu na kaznenim i prekršajnim predmetima, predmetima u vezi sa zaštitom imovinskih interesa Republike Hrvatske, Ustava Republike Hrvatske i zakona, o organizaciji, materijalnim i financijskim uvjetima za rad državnog odvjetništva te stanju i opterećenosti ljudskih potencijala državnog odvjetništva.

Izvješće Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske o radu državnih odvjetništava u 2020. godini (u daljnjem tekstu: Izvješće) sadrži prikaz pokazatelja učinkovitosti i kvalitete rada državnog odvjetništva za kazneni odjel i građansko-upravni odjel na razini cijelog sustava te posebno na razini Državnog odvjetništva Republike Hrvatske, županijskih državnih odvjetništava, općinskih državnih odvjetništava i posebnih državnih odvjetništava, po svakom pojedinom državnom odvjetništvu te po posebnim tematskim područjima.

Radi usklađenja sa ZDO-om ministar pravosuđa donio je u prosincu 2019. Poslovnik državnog odvjetništva („Narodne novine“, broj 128/19.), a koji je 1. siječnja 2020. stupio na snagu. Novim Poslovníkom uvedene su formalno nove vrste predmeta kako bi se mogli primijeniti indikatori učinkovitosti i kvalitete koje primjenjuje Komisija Vijeća Europe za ocjenu učinkovitost pravosuđa kroz prikaz stope ažurnosti (Clearance rate - CR) i vremena potrebnog za rješavanje svih neriješenih predmeta (Disposition time - DT) u državnom odvjetništvu, i to zbirno kao i na svim razinama.

Prikaz rada na predmetima i pokazatelji učinkovitosti i kvalitete rada koji se prikazuju u ovom Izvješću temelje se na podacima informacijskog sustava državnog odvjetništva Case Tracking System (CTS), a izvješćem za 2020. iznosi se komparativni prikaz petogodišnjeg razdoblja.

Izvješće obuhvaća i prikaz stanja ljudskih potencijala i materijalno-financijskih uvjeta za rad, pri čemu se daju i prijedlozi u svrhu daljnjeg unaprjeđenja rada na pojedinim područjima djelovanja državnih odvjetništava.

U Republici Hrvatskoj su na dan 31. prosinca 2020. bila ustanovljena 42 državna odvjetništva, i to 25 općinskih, 15 županijskih, Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (u daljnjem tekstu: USKOK) te Državno odvjetništvo Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: DORH). Na kraju 2020. u svim državnim odvjetništvima bile su zaposlene 1.824 osobe (što je 12 zaposlenika ili 0,66 % više nego 2019.), od čega 638 državnih odvjetnika i njihovih zamjenika.

U Izvješću su prikazani zbirni podatci o radu državnih odvjetništava u razdoblju od 2016. do 2020., i to podatci o kretanju svih kaznenih, građanskih i upravnih predmeta u državnim odvjetništvima.

Iz navedenih zbirnih podataka o radu državnih odvjetništava u 2020. razvidno je da je priljev novih predmeta 213.252, što je nešto manji broj u odnosu na 2019. kada je bilo zaprimljeno 215.688. U 2020. riješeno je 213.719 predmeta, a što je za 2,7 % manje u odnosu na 2019. Na kraju 2020. ostalo je neriješeno 41.065 predmeta, čime se broj neriješenih predmeta kontinuirano smanjuje uzevši u obzir da je na kraju 2019. ostalo neriješeno 46.979 predmeta.

Indikatori uspješnosti koje primjenjuje Komisija Vijeća Europe za ocjenu učinkovitost pravosuđa, a koji su ključni pokazatelji uspješnosti rada državnih odvjetništava pokazuju da se u razdoblju od 2016. do 2020. stopa ažurnosti (CR) povećava s 91 % u 2016. na 100 % u 2020., dok se vrijeme rješavanja predmeta (DT) skraćuje, i to sa 144 dana u 2016. na 70 dana u 2020. Navedeno rezultira i povećanjem riješenih predmeta po rješavatelju s 249 u 2016. na 333 u 2020., a posljedično i smanjivanju broja neriješenih predmeta po rješavatelju.

Prateći pregled pokazatelja uspješnosti rada po razinama državnih odvjetništava uočava se da su državna odvjetništva na svim razinama, usprkos izvanrednim okolnostima i uvjetima u kojima se radilo zbog pandemije bolesti COVID-19 uzrokovane virusom CoV-2, potresima u Zagrebu te na području Sisačko-moslavačke i okolnih županija, zadržala učinkovitost. Prosječna stopa ažurnosti je 100 %, s time da se vrijeme rješavanja skraćuje.

Postupak i način rada na kaznenim predmetima bitno se razlikuje od postupanja i načina rada na građanskim i upravnim predmetima zbog čega su na svim razinama ustanovljeni kazneni i građansko-upravni odjeli.

Pregled kretanja predmeta po vrsti predmeta u referentnom razdoblju pokazuje da je u kaznenim odjelima državnih odvjetništava zaprimljeno 137.268 predmeta u 2020. naspram 120.663 predmeta koliko ih je zaprimljeno u 2016. U građansko-upravnim odjelima državnih odvjetništava zaprimljen je 75.981 predmet u 2020., dok je u 2016. zaprimljeno njih 79.230.

Opći pregled kretanja predmeta općinskih državnih odvjetništava pokazuje da je na općinskoj razini broj primljenih predmeta u 2019. iznosio 177.229, a u 2020. 172.348. Broj riješenih predmeta je u 2019. iznosio 179.437, a u 2020. taj je broj 172.904. Iako je broj rješavatelja u 2020. bio manji (415,7), broj riješenih predmeta iznosi 415,9 po rješavatelju. Ujedno se skratilo i vrijeme potrebno za rješavanje predmeta, a broj neriješenih predmeta pao je s 98,3 predmeta u 2019. na 84,7 predmeta u 2020.

Opći pregled predmeta županijskih državnih odvjetništava pokazuje da je na županijskoj razini broj primljenih predmeta 31.995, a što je više predmeta nego 2019. kada ih je zaprimljeno 31.579. Iako je broj rješavatelja u 2020. bio manji (159), riješen je neznatno manji broj predmeta u odnosu na broj primljenih jer su riješena 31.758 predmeta. Broj riješenih predmeta po rješavatelju iznosi 199,6, a neznatno je povećan broj neriješenih predmeta po rješavatelju u odnosu na 2019. s 22,6 na 24,8 predmeta.

Opći pregled kretanja predmeta USKOK-a pokazuje da je u 2020. zaprimljeno 3.338 predmeta što je znatno veći broj predmeta nego 2019. kada je zaprimljeno 1.553 predmeta. S obzirom na to da je USKOK 2020. prvi put započeo s korištenjem CTS-a kod njega je zbog unosa svih neriješenih i nedovršenih predmeta statistički prikazan broj primljenih predmeta znatno veći nego ranijih godina. Broj riješenih predmeta je s 1.626 u 2019. povećan na 3.473 u 2020., dok je broj neriješenih predmeta smanjen sa 652 na 607 predmeta u 2020., a skraćeno je i vrijeme rješavanja predmeta.

Opći pregled kretanja predmeta DORH-a pokazuje kontinuiran povećan priljev novih predmeta. Broj primljenih predmeta s 5.327 u 2019. povećao se na 5.571 predmet u 2020. te je u odnosu na prethodnu izvještajnu godinu riješeno nešto manje predmeta budući da je riješeno 5.584 predmeta, no smanjio se broj neriješenih predmeta na 1.293. Broj neriješenih predmeta po rješavatelju smanjen je na 38,6, a skraćeno je i vrijeme rješavanja.

Rad u kaznenim predmetima

Prema podacima iz izvješća za 2020. državna odvjetništva zaprimila su 39.926 kaznenih prijava protiv poznatih počinitelja (sve fizičke i pravne osobe), što je 4.014 prijavljenih osoba više nego 2019., kada je prijavljeno 35.912 osoba, i predstavlja porast od 11,2 %.

Najveći broj kaznenih prijava odnosi se na poznate fizičke osobe - 38.581, što uključuje kaznene prijave protiv odraslih osoba, mlađih punoljetnika i maloljetnika, a što je 11 % više u odnosu na prethodnu godinu. Po dobnim skupinama najzastupljenije su kaznene prijave protiv odraslih osoba odnosno 34.213 prijava (85,7 %), mlađi punoljetnici sudjeluju s 2.529 prijava (6,3 %) i maloljetne osobe sudjeluju s 1.839 prijava (4,6 %), te pravne osobe s 1.345 prijava (3,4 %).

U 2020. prijavljeno je 1.345 pravnih osoba što je 180 prijavljenih osoba više nego u 2019., i predstavlja porast od 15,4 %.

U izvještajnom razdoblju USKOK, županijska državna odvjetništva i općinska državna odvjetništva (bez kaznenih prijava protiv maloljetnih osoba) zaprimila su ukupno 38.087 kaznenih prijava, a kada se navedenom dodaju neriješene prijave iz 2019., u radu su imala ukupno 49.804 prijave.

Od ukupnog broja kaznenih prijava u radu riješena je 38.171 prijava ili 76,6 %, čime je došlo do porasta broja riješenih prijava u odnosu na prethodnu izvještajnu godinu i zadržana je visoka razina ažurnosti u radu državnih odvjetništava. Na kraju izvještajnog razdoblja ostale su neriješene 11.633 prijave u kojima je u najvećem broju slučajeva u tijeku provođenja izvida koje je državni odvjetnik naložio drugim tijelima. Od ukupnog broja riješenih prijava 24.761 prijava riješena je donošenjem meritorne državnoodvjetničke odluke (rješenje o odbačaju, optužnica te rješenje o provođenju istrage), broj je otvorenih istraživanja 8.310, dok je 1.907 prijava riješeno ustupom predmeta drugom državnom odvjetništvu, a 3.193 prijave riješeno je na drugi način.

Po zastupljenosti u strukturi meritornih odluka povodom kaznenih prijava protiv poznatih osoba (bez maloljetnih osoba) najzastupljenije su rješenja o odbačaju kaznenih prijava, i to 12.871 odbačaj kaznenih prijava, zatim 7.701 optužnica (5.530 neposrednih optužnica i 2.171 optužnica s kaznenim nalogom) te 4.189 rješenja o provođenju istrage. Kada se navedenom broju rješenja o odbačaju kaznenih prijava donesenih povodom kaznene prijave pribroje rješenja o odbačaju kaznenih prijava donesenih nakon dovršenog istraživanja (1.843) zaključuje se da je tijekom 2020. doneseno sveukupno 14.714 rješenja o odbačaju. Također, kada se broju optužnica podignutih povodom kaznene prijave, dakle bez provođenja istraživanja, pribroje optužnice podignute nakon dovršenog istraživanja (6.312) proizlazi da je tijekom 2020. podignuto ukupno 14.013 optužnica.

U odnosu na duljinu trajanja istrage ističe se da je tijekom 2020. njih 2.951 (76,5 %) dovršeno u roku od 6 mjeseci, do 12 mjeseci trajalo je vođenje 564 istrage (14,6 %), 171 istraga do 18 mjeseci (4,4 %) te 172 istrage u trajanju duljem od 18 mjeseci (4,5 %), što ukazuje na ažurno postupanje državnih odvjetništava. U odnosu na strukturu odluka po dovršenoj istrazi u 2020. podignuto je 3.346 optužnica, što je 1,9 % manje nego u 2019. kada su podignute 3.412 optužnice. Broj podignutih optužnica participira u svim odlukama po dovršenoj istrazi s 81,5 % što ukazuje na osnovanost odluke državnog odvjetnika o provođenju istrage.

Državna odvjetništva u 2020. podigla su optužnice protiv 18.164 osobe (sve fizičke i pravne osobe bez maloljetnika), što je 1.275 optuženih osoba više ili 9,97 % osoba više nego u 2019.

Tijekom 2020. optužna vijeća nadležnih sudova donijela su ukupno 14.754 odluke o podignutim optužnicama. Od ukupnog broja podignutih optužnica njih 14.383 ili 97,48 % je potvrđeno, 314 ili 2,12 % vraćeno je na dopunu, dok je postupak po optužnom vijeću obustavljen u odnosu na svega 59 osoba ili 0,38 % ukupno optuženih osoba, što ukazuje na osnovanost odluka o podizanju optužnice.

Tijekom izvještajne godine na temelju optužnica državnih odvjetništava sudovi su donijeli ukupno 17.235 odluka. Razmatrajući strukturu donesenih sudskih odluka uočava se da je doneseno 15.306 osuđujućih presuda, odnosno 88,81 % osuđujućih presuda u odnosu na ukupan broj sudskih odluka, čime je i u ovom izvještajnom razdoblju zadržana visoka razina uspješnosti. Donesene su oslobađajuće presude u odnosu na 1.098 osoba (6,37 %), a u odnosu na 399 osoba donesena je odbijajuća presuda (2,32 %).

U 2020. doneseno je ukupno 15.306 osuđujućih presuda, što je 386 presuda više u odnosu na prethodno razdoblje kada ih je doneseno 14.920.

Od izrečenih kaznenih sankcija na kazne zatvora presuđeno je ukupno 4.125 osoba ili 26,95 %, od čega je ova kazna u odnosu na 681 osobu ili 16,51 % zamijenjena radom za opće dobro na slobodi, dok je 5 osoba osuđeno na kaznu dugotrajnog zatvora.

Na uvjetnu osudu u izvještajnom razdoblju osuđene su 10.802 osobe (70,57 %), a novčana kazna izrečena je prema 373 osobe (2,44 %).

U 2020. oduzeta je imovinska korist od 641 osobe, i to u ukupnom iznosu od 196.799.873,85 kuna, što je veći iznos nego prethodne dvije godine. U 63 predmeta tijekom 2020. izrečene su mjere osiguranja oduzimanja imovinske koristi te je na taj način ukupno zamrznuto 60.490.032,98 kuna, što je manji iznos nego 2019., no veći od 2018., kao i broj predmeta u kojima su one izrečene.

Prikaz rada i odluka Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (USKOK)

U izvještajnom razdoblju zaprimljeno je ukupno 1.719 kaznenih prijava od čega 1.639 prijava protiv fizičkih osoba te 80 prijava protiv pravnih osoba, što predstavlja porast od 25,93 % u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje. U strukturi podnesenih kaznenih prijava, najveći broj prijava odnosi se na kazneno djelo zloporabe položaja i ovlasti te je samo zbog navedenog kaznenog djela podneseno 1.085 kaznenih prijava, što predstavlja 63,11 % od ukupnog broja prijava. U pretežitom dijelu radi se o kaznenim prijava podnesenim od strane građana.

Od ukupnog broja odluka donesenih tijekom 2020., rješenje o odbačaju kaznene prijave doneseno je u odnosu na 1.380 prijava ili 80,27 %, što predstavlja porast od 10 % u broju odbačenih prijava u odnosu na 2019.

Podignute su dvije neposredne optužnice, što čini 0,11 % u odnosu na ukupan broj donesenih odluka i značajnije ne odstupa od ranijih izvještajnih godina. Radi se o inkriminaciji za kazneno djelo primanja mita i kazneno djelo davanja mita, u konkretnim slučajevima o manje složenim predmetima u kojima su počinitelji na samom početku postupka priznali počinjenje kaznenih djela za koja ih se teretilo, bez potrebe daljnjeg provođenja istrage.

U odnosu na ukupan broj donesenih odluka tijekom 2020., dvije prijave su ustupljene u rad drugom državnom odvjetništvu, dok je u odnosu na 334 prijave doneseno rješenje o provođenju istrage. S obzirom na to da je u prethodnom izvještajnom razdoblju bilo otvoreno 395 istraga, navedeno predstavlja smanjenje od 15,44 %.

Kako je na kraju izvještajnog razdoblja ostala u radu svega jedna neriješena prijava, koja je riješena već početkom siječnja 2021., to i dalje ukazuje na visok stupanj ažurnosti u radu USKOK-a i u 2020.

Po dovršenoj istrazi doneseno je ukupno 343 odluke, od čega je u odnosu na 324 osobe podignuta optužnica (94,46 %), dok je u odnosu na 19 osoba doneseno rješenje o obustavi istrage (5,54 %), što je na razini prethodnog izvještajnog razdoblja.

U ovom izvještajnom razdoblju optuženo je 326 osoba, što je 12,36 % manje u odnosu na prošlo izvještajno razdoblje u kojem su optužene 372 osobe te korelira s manjim brojem istraga.

Optužno je vijeće u 2020. odlučivalo o 140 optužnica, što je za 64,64 % manje u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje u kojem je odlučivalo o 396 optužnica te je povezano sa znatno manjim brojem zakazanih i održanih sjednica optužnog vijeća.

Od ukupnog broja optužnica o kojima je odlučivalo optužno vijeće potvrđene su 133 optužnice, što predstavlja 95 %, a što je na razini prošlogodišnjeg izvještajnog razdoblja. Obustava postupka po optužnom vijeću nije bilo, kao ni povučenih optužnica, dok je optužno vijeće vratilo na dopunu 3 optužnice u odnosu na 7 osoba, što je 5 % svih optužnica o kojima je odlučivalo.

U 2020. donesene su 244 odluke suda, od čega 243 presude i 1 odluka o obustavi nakon potvrđivanja optužnice. Osuđujućih presuda je 226 ili 93 % od ukupnog broja donesenih presuda, oslobađajućih 16 ili 6,55 % te 1 odbijajuća, iz čega se da zaključiti da je broj osuđujućih presuda kontinuirano visok. Od ukupno 226 osuđujućih presuda njih 158 presuda je na temelju sporazuma stranaka.

Rad u građanskim i upravnim predmetima

Prema podacima iz izvješća u 2020. županijska i općinska državna odvjetništva zaprimila su 1.057 predmeta više nego u 2019. kada je primljeno 75.552 predmeta. Broj sudskih predmeta u odnosu na 2019. povećan je za 754 predmeta odnosno 1,40 %. Broj upravnih predmeta bilježi pad u odnosu na 2019. za 220 predmeta odnosno 5,8 %. Od ukupnog broja predmeta, 70,94 % se odnosi na sudske, 4,58 % na upravne, a 24,48 % na državnoodvjetničke predmete.

Iz prikazanih podataka o strukturi i kretanju predmeta u odnosu na vrstu zastupanja, proizlazi da se u 99,72 % sudskih i upravnih predmeta obavlja zastupanje na temelju zakona, dok se zastupanje po punomoći odnosi samo na 0,28 % predmeta.

Ukupan broj sudskih predmeta u 2020. veći je za 754 predmeta u odnosu na prethodnu godinu. Broj parničnih predmeta povećan je za 26,41 %, zbog pokretanja značajnog broja radnih sporova koje su tijekom 2020. protiv Republike Hrvatske kao poslodavca pokretali državni službenici i namještenici, uglavnom zaposlenici Ministarstva unutarnjih poslova i Ministarstva financija, radi isplate razlike plaće za prekovremeni rad i drugih dodataka na plaću.

Broj ovršnih predmeta u odnosu na prethodnu godinu pao je za 27,18 %. Naime, s ciljem zaštite ovršenika u novonastalim okolnostima, Vlada Republike Hrvatske je predložila donošenje Zakona o interventnim mjerama u ovršnim i stečajnim postupcima za vrijeme trajanja posebnih okolnosti („Narodne novine“, broj 53/20.), koji je zbog proglašenja epidemije bolesti COVID-19 uzrokovane virusom SARS-CoV-2 odredio zastoj s postupanjem u svim ovršnim i stečajnim postupcima na rok od tri mjeseca od njegova stupanja na snagu 1. svibnja 2020., a koji rok je zbog trajanja posebnih okolnosti produžen do zaključno 18. listopada 2020.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o stečaju potrošača („Narodne novine“, broj 67/18.) Vlada Republike Hrvatske je uvela mjere za otpis dugova do 20.000,00 kuna svim građanima koji su neprekidno u blokadi tri i više godina kroz provedbu jednostavnog postupka stečaja potrošača. U izvještajnoj godini došlo je do povećanog broja postupaka jednostavnog stečaja potrošača te je zaprimljeno 3.009 predmeta jednostavnog stečaja potrošača, a 97 predmeta redovnog stečaja potrošača. Sudovi su donijeli 2.153 odluke o oslobođenju tražbina dužnika u odnosu na potraživanja Republike Hrvatske u vrijednosti od 11.476.000,00 kuna.

Ostali sudski predmeti (izvanparnični, zemljišnoknjižni te adhezijski i parnični postupak pred drugostupanjskim sudom) u odnosu na 2019. porasli su za 30,3 % tj. zaprimljeno je 6.277 predmeta više. Gledajući pojedinačno vrstu predmeta uočava se porast broja zemljišnoknjižnih predmeta, i to oni koji se odnose na uknjižbu javnih i općih dobara, povezivanje zemljišnih knjiga i knjige položenih ugovora kao i postupke obnove i osnivanja zemljišnih knjiga te pojedinačne ispravne postupke.

U odnosu na izvansudsko rješavanje sporova važno mjesto zauzima mirno rješavanje spora temeljem članka 186.a Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“, br. 53/91., 91/92., 112/99., 88/01., 117/03., 88/05., 2/07. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 84/08., 96/08. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 123/08. - ispravak, 57/11., 148/11 - pročišćeni tekst, 25/13., 89/14. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 70/19.).

Od 2016. do 2020. primljena su ukupno 40.144 predmeta za mirno rješenje spora vrijednosti 58.663.417.000,00 kuna u kojima su sklopljene 8.524 nagodbe ukupne vrijednosti 586.486.000,00 kuna. Sklapanjem izvansudskih nagodbi smanjuju se izravni troškovi (kamate, troškovi odvjetnika i dr.) te neizravni troškovi (rad sudova i samih državnih odvjetništava).

U izvještajnom razdoblju zaprimljeno je 1.229 predmeta više nego u 2019., zbog povećanja potraživanja državnih službenika iz radnog odnosa. Od ukupnog broja zahtjeva 23,50 % odnosi se na zahtjeve Republike Hrvatske, dok se 76,50 % odnosi na zahtjeve drugih osoba.

Broj zahtjeva za mirno rješenje spora koje podnosi Republika Hrvatska u kontinuitetu kroz godine iznosi oko 2.000 zahtjeva, te je u prosjeku 24,2 % zahtjeva riješeno sklapanjem nagodbe. U 2020. od 1.995 zahtjeva Republike Hrvatske sklapanjem nagodbe riješeno je njih 572, odnosno visokih 29 %, što se u danim okolnostima rada državnih odvjetništava može smatrati optimalnim. Broj zahtjeva za mirnim rješenjem spora podnesenih od strane drugih fizičkih i pravnih osoba u izvještajnom je razdoblju u 15 % slučajeva riješen nagodbom.

Povećanju broja zaključenih nagodbi značajno bi pridonijelo kada bi se osigurala dodatna sredstava za provođenje vještačenja radi utvrđivanja visine obveze, kao i ujednačavanje sudske prakse.

Iz podataka o odlukama i postupanju državnog odvjetništva u parnicama navodimo da je u 2020. primljeno 36 % više novih predmeta, doneseno je ukupno 8.226 državnoodvjetničkih odluka, zastupano je na 9.451 raspravi, izjavljeno je 2.750 žalbi na odluke prvostupanjskih sudova i 456 revizija protiv pravomoćnih odluka.

U strukturi predmeta analizirano prema državnom tijelu iz čijeg djelokruga proizlazi, najveći je broj predmeta vezan uz nadležnost Ministarstva unutarnjih poslova, 18,7 % (najviše radnopravni sporovi), zatim slijedi Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, 18,2 % (najviše stvarnopravni zahtjevi), Ministarstvo pravosuđa i uprave zastupljeno je u ukupnom broju predmeta s 10,5 %, a u odnosu na naknadu štete sa 6,3 %. Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje je najzastupljenije tijelo u predmetima radi isplate s 5,4 %, i to uglavnom na strani tužitelja, dok je Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja najčešće tuženo tijelo u predmetima naknade štete s 12,5 %.

Analiza podataka o dobivenim odnosno izgubljenim parnicama prema vrijednosti predmeta spora pokazuje da je Republika Hrvatska uspjela u visokih 85,05 %, što iznosi 3.020.863.000,00 kuna, dok nije uspjela u svega 14,95 %.

Tijekom 2020. vođen je jednak broj upravnih sporova kao i u 2019., njih 384, a ako se promatra razdoblje od 2016. primjećuje se kontinuirani pad broja zaprimljenih predmeta. Razlog pada broja upravnih predmeta je što su upravni postupci denacionalizacije u najvećem dijelu okončani jer su započeli još 1997., a razlog manjem broju ovih predmeta je i što županijska državna odvjetništva nemaju dovoljno ljudskih potencijala da bi mogla zastupati po punomoći tužena javnopravna tijela.

Od ukupnog broja ovih predmeta, državno odvjetništvo po zakonu zastupa u 49,74 %, a po punomoći 50,26 % slučajeva. Zastupanje po punomoći je u 2020. za 21 % veće nego u 2019. (zastupanje Ministarstva hrvatskih branitelja, Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, Ministarstva financija, Ministarstva znanosti i obrazovanja, Ministarstva obrane i Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja).

Državna odvjetništva postupaju i u adhezijskim postupcima (podnošenje imovinskopravnog zahtjeva u kaznenom postupku), kao i u izvanparničnim i zemljišnoknjižnim predmetima te predmetima davanja pravnih mišljenja koja državna odvjetništva daju po općim i posebnim propisima.

U izvještajnoj godini primljena su 1.563 izvanparnična predmeta i 19.046 zemljišnoknjižnih predmeta koji se u ovom izvještajnom razdoblju prvi put iskazuju kao zasebna kategorija predmeta, a ne kao potkategorija izvanparničnih predmeta.

U 2020. primljeno je ukupno 30.726 predmeta, (izvanparničnih, zemljišnoknjižnih i pravnih mišljenja te predmeta razno), a riješeno ukupno 31.422 predmeta iz čega je vidljivo da je ažurnost državnih odvjetništava na visokih 102 %.

Rad u pojedinim vrstama predmeta

U godišnjem izvješću sadržano je i izvješće o radu po posebnim tematskim područjima i aktualnoj problematici za koje je ocijenjeno da su od osobitog značaja za Republiku Hrvatsku.

Od toga se izdvaja rad na progonu počinitelja kaznenih djela ratnih zločina. Tijekom 2020. zaprimljeno je 18 kaznenih prijava zbog kaznenih djela ratnih zločina pa je s obzirom na kaznene prijave iz ranijeg razdoblja u radu nadležnih županijskih državnih odvjetništava bilo ukupno 49 kaznenih prijava. Riješeno je 39 prijava na način da je doneseno rješenje o provođenju istrage protiv 18 osoba, dok su prijave protiv 5 osoba odbačene, bilo zbog

smrti potencijalnog osumnjičenika, bilo zbog nepostojanja osnovane sumnje na počinjenje djela. Prijava kojom je bilo prijavljeno 16 osoba riješena je ustupom nadležnom pravosudnom tijelu druge države jer državna odvjetništva u Republici Hrvatskoj nisu bila nadležna za postupanje po toj prijavi. U odnosu na prijave protiv 10 osoba, koje još nisu riješene, u tijeku je provođenje izvida i dokaznih radnji kako bi se moglo odlučiti o eventualnom pokretanju kaznenog postupka. Tijekom 2020. optuženo je 28 osoba, a nadležni županijski sudovi donijeli su presude u odnosu na 24 osobe, pri čemu je 14 osoba osuđeno, 3 su oslobođene, a protiv 7 je odbijena optužba pretežno zbog smrti optuženika. Protiv oslobađajućih presuda nadležna županijska državna odvjetništva podnijela su žalbe.

Od konkretnih predmeta u kojima su tijekom 2020. donesene državnoodvjetničke odluke ističe se podizanje optužnice protiv 6 osoba zbog ratnog zločina počinjenog 7. listopada 1991. kada su raketirani Banski dvori. Podignuta je optužnica i protiv 17 osoba zbog ratnih zločina počinjenih u mjestima Balinci, Četekovci i Čojlug zbog ratnih zločina počinjenih nad civilnim stanovništvom, napadom na civilno stanovništvo, ubojstvima, uništavanjem imovine i slično, a podignuta je i optužnica zbog usmrćenja ratnih zarobljenika nakon izvođenja iz KPD Glina.

Pokrenuti su i kazneni postupci protiv 4 osobe zbog ratnih zločina počinjenih na teritoriju Vukovara kao i na poljoprivrednom dobru Ovčara.

Osim navedenog, u ovom poglavlju izvješća obrađena su i druga područja ocijenjena osobito važnima za Republiku Hrvatsku, primjerice kaznena djela počinjena iz mržnje i govor mržnje, kaznena djela vezana uz zlouporabu droga, kazneno djelo nasilja u obitelji, kaznena djela organiziranog kriminaliteta, koruptivna kaznena djela te zastupanje od strane državnog odvjetništva u imovinskim sporovima pred inozemnim sudovima i tijelima, rad na predmetima davanja pravnih mišljenja itd.

Zbog društvene važnosti zločina iz mržnje i kaznenog djela govora mržnje, državna odvjetništva doprinose učinkovitijoj borbi protiv ovih kaznenih djela i sudjelujući na edukativnim aktivnostima organiziranim na ovu temu, prvenstveno od strane Pravosudne akademije i Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, kao i drugih organizacija.

Predstavnik Državnog odvjetništva Republike Hrvatske sudjelovao je i u radu radne skupine za izradu nacrtu Protokola o postupanju u slučaju zločina iz mržnje. Vlada Republike Hrvatske donijela je Protokol o postupanju u slučaju zločina iz mržnje („Narodne novine“, broj 43/21.), čija je svrha osigurati uvjete za djelotvoran i cjelovit rad nadležnih tijela koja sudjeluju u otkrivanju, postupanju i praćenju rezultata postupaka vođenih zbog zločina iz mržnje poradi unaprjeđenja suzbijanja zločina iz mržnje.

Materijalni i financijski uvjeti za rad državnog odvjetništva

Tijekom 2020. u suradnji s Ministarstvom pravosuđa i uprave nastavljeno je opremanje državnih odvjetništava prije svega informatičkom opremom za rad na daljinu, a pozitivan iskorak učinjen je u pogledu uspostave e-komunikacije.

U prethodnom izvještajnom razdoblju osiguran je odgovarajući prostor za rad USKOK-a, a u sljedećem razdoblju potrebno je riješiti problem poslovnog prostora za Odjel delegiranih europskih tužitelja sa službenicima, kao i Odsjeka tužitelja u Rijeci.

Vezano za smještaj i opremljenost prostora i opreme potrebne za učinkovit rad, u Izvješću se navodi kako neka državna odvjetništva i dalje rade u neadekvatnom prostoru, primjerice Županijsko državno odvjetništvo u Dubrovniku, Županijsko državno odvjetništvo u Bjelovaru, Općinsko državno odvjetništvo u Sisku i dr.

U Izvješću je ukazano na potrebu nabave adekvatnih službenih vozila, kao i osiguranja stimulirajućih uvjeta zapošljavanja financijskih stručnjaka u osnovanim odjelima za istraživanje imovinske koristi stečene kaznenim djelom.

Što se tiče financijskih sredstava, za rad svih državnih odvjetništava odobrena su sredstva u iznosu od 442.695.863,00 kuna, od čega je 84.016.954,00 kuna odobreno za rad Državnog odvjetništva Republike Hrvatske koje 74 % tih sredstva odnosno 62.249.000,00 kuna izdvaja za troškove zastupanja u međunarodnim arbitražama.

ZAKLJUČAK

U Izvješću su izneseni podaci temeljem kojih se može stvoriti cjelovita slika o radu državnih odvjetništava na svim razinama. Usprkos teškoj godini obilježenoj pandemijom bolesti COVID-19 i potresima, što je bitno utjecalo na organizaciju rada i funkcioniranje državnog odvjetništva, ali i oblike suradnje s drugim državnim tijelima, državna odvjetništva zadržala su zadovoljavajući stupanj ažurnosti, kvalitete i uspješnosti u postupanju.

Poslovníkom državnog odvjetništva koji je stupio na snagu 1. siječnja 2020. uvedene su brojne značajne promjene, od kojih se ističu nove vrste predmeta ustanovljene kako bi se mogla pratiti učinkovitost i kvaliteta, uvedeni su elektronički upisnici te je napušteno vođenje pisanih upisnika i ručno vođenje evidencija, propisan je način rada i korištenje jedinstvenog informacijskog sustava za upravljanje i rad na državnoodvjetničkim predmetima.

Sukladno tome, u 2020. Državno odvjetništvo Republike Hrvatske je u suradnji s Ministarstvom pravosuđa i uprave, a zajedno s IBM-om intenzivno radilo na razvoju novog sustava statističkog praćenja rada državnoodvjetničkih dužnosnika, ali i državnog odvjetništva u cjelini, dogradnji i daljnjem razvoju informacijskog sustava CTS te provođenju edukacije državnih odvjetnika, njihovih zamjenika i službenika.

Kako bi se adekvatno vrednovala složenost poslova radnog mjesta financijskog istražitelja u državnom odvjetništvu Ministarstvo pravosuđa i uprave inkorporiralo je u Prijedlogu uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe o nazivima radnih mjesta i koeficijentima složenosti poslova u državnoj službi povećanje koeficijenta složenosti poslova istoga radnog mjesta.

Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 2. lipnja 2021. donijela Uredbu o izmjenama i dopunama Uredbe o nazivima radnih mjesta i koeficijentima složenosti poslova u državnoj službi („Narodne novine“, broj 63/21.), čime se povećava koeficijent složenosti poslova radnog mjesta financijskog istražitelja u državnom odvjetništvu.

Vlada Republike Hrvatske daje pozitivno mišljenje na Izvješće i predlaže Hrvatskome saboru da prihvati Izvješće, no naglašavamo sljedeće:

Iako izneseni podaci i pokazatelji općenito ukazuju na povećanje ažurnosti u radu i postupanju državnog odvjetništva, za primijetiti je kako u određenom broju predmeta iz nadležnosti općinskih i županijskih državnih odvjetništava istrage traju dulje od 18 mjeseci te da je u predmetima iz nadležnosti Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta povećan u odnosu na prethodnu godinu broj istraga koje traju dulje od šest mjeseci.

Stoga smatramo potrebnim u narednom razdoblju poduzimati dodatne mjere i aktivnosti za daljnje povećanje učinkovitosti u radu i skraćivanje vremena donošenja državnoodvjetničkih odluka u kaznenim predmetima, a posebno u predmetima iz nadležnosti Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta te osigurati najvišu razinu učinkovitosti u postupanju u predmetima ratnih zločina.

Obzirom na postojanje interesa javnosti za rad državnog odvjetništva s ciljem jačanja povjerenja te razumijevanja nadležnosti, stadija postupaka i ovlasti pravosudnih institucija, smatramo da je potrebno redovno komunicirati rad državnog odvjetništva, osobito kada se radi o predmetima od velikog interesa za hrvatsku javnost ili o predmetima koji to zbog svoje složenosti zahtijevaju.

Također, obzirom da uočeni porast govora mržnje kao i poticanja na nasilje i mržnju, posebno putem društvenih mreža, može dovesti do kaznenih dijela protiv pripadnika manjinskih društvenih skupina, ali i radikalizacije pojedinaca i kaznenih dijela s elementima terorizma, smatramo potrebnim ovom problemu i s njim u vezi počinjenim kaznenim dijelima posvetiti povećanu pažnju. Uz pojačanu edukaciju pravosudnih dužnosnika ova kaznena dijela je potrebno temeljito istražiti te otkriti i procesuirati sve počinitelje, pomagače ili poticatelje, sukladno propisima.

Za svoje predstavnike, koji će u vezi s iznesenim mišljenjem biti nazočni na sjednicama Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra pravosuđa i uprave dr. sc. Ivana Malenicu i državne tajnike mr. sc. Josipa Salapića, Juru Martinovića i Sanjina Rukavinu.

PREDSJEDNIK

mr. sc. Andrej Plenković